

- 1: Facultat de Geografia i Història
- 2: Edifici històric de la Universitat de Barcelona

- 3: Plaça de Catalunya
- 4: Biblioteca de Catalunya

En col·laboració amb

Patrocinis

Projectes i institucions co-finançadors

“Barcelona en el contexto del gótico meridional: arquitectura y ornamentación” (PGC2018-094265-B-I00); “Hospitals. Arquitectura hospitalar em Portugal nos alvares da Modernidade” (PTDC/ART-HIS/30808/2017); “La conflictividad familiar. Prácticas socioculturales y legales en espacios de movilidad (XVI-XVIII)” (PID2019-103970GB-I00); “La sociedad urbana medieval frente al envejecimiento” (PID2019-110823GA-I00); “NotMed: El notariado público en el Mediterráneo occidental” (PID2019-105072GB-I00); “Redes de información y fidelidad: los mediadores territoriales en la construcción global de la Monarquía de España (1500-1700)” (PID2019-110858GA-I00); Università di Napoli “Federico II”, Università del Molise (Fondo “Sostegno Giovani”).

Inscripcions obertes fins al 31 de juliol:

Presencial: <https://www.ub.edu/insact/alumnes/inici.php?idioma=1&id=60ce708590afda9f516e>

Online: <https://www.ub.edu/insact/alumnes/inici.php?idioma=1&id=bdc10ef2a2ab6cb8e580>

Preu de la matrícula: 50,00 € (presencial) o 40,00 € (online).

Estudiants UB: 40,00 € (presencial) o 30,00 € (online).

Summer School d'Estudis Mediterranis

Respondre a les emergències

Espais i formes de l'assistència i de la solidaritat (1350-1650)

Barcelona, 6-10 de setembre de 2021

Aula Magna de la Facultat de Geografia i Història

Carrer Montalegre 6, 08001 Barcelona

L'objectiu principal d'aquesta *Summer School* és formar una nova generació d'investigadors i investigadores sobre els temes de l'assistència socio-sanitària i de la solidaritat, entre la baixa edat mitjana i la primera edat moderna. El públic de referència són estudiants de grau, màster i doctorat, sense excloure un públic més ampli interessat a aquests temes. Les classes estaran dedicades a aspectes diversos relacionats amb l'assistència: les emergències sanitàries, els hospitals, l'economia de l'assistència, la infància abandonada, el món del treball, el rol de les dones, les confraries, els patrimonis documentals, arquitectònics i artístics.

Les classes seran impartides per docents i investigadors de 14 universitats i centres de recerca de diferents països (Espanya, Estats Units, Itàlia, Portugal i Xile). A més, per tal d'oferir als nous investigadors l'oportunitat de presentar i debatre les recerques en curs, s'han organitzat dues sessions dedicades als doctorands procedents de les diferents universitats europees.

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Departament d'Història i Arqueologia

Secció d'Història Medieval, Història Moderna, Paleografia i Diplomàtica

Entitats participants

Institució Mila i Fontanals de Investigació en Humanitats del CSIC (IMF-CSIC), Istituto di Scienze del Patrimonio Culturale del CNR (CNR-ISP), Oklahoma State University, Pontificia Universidad Católica de Chile, Università Ca' Foscari di Venezia, Universidade de Lisboa, Università degli Studi di Cagliari, Università degli Studi di Napoli "Federico II", Università degli Studi di Palermo, Università degli Studi di Siena, Università del Molise, Università di Verona, Università Statale di Milano.

PROGRAMA

Dilluns 6 de setembre. *Les grans emergències sanitàries (1350-1650)*

9:00 Benvinguda i inauguració del curs

10:00 Jon Arrizabalaga (IMF-CSIC), *Emergencias epidémicas: pasado y presente*

11:00 Descans

11:30 Marina Gazzini (Universit  Statale di Milano), *Quando l'assistenza si fa sistema*

12:15 Franco Franceschi (Universit  di Siena), *Lavoro, povert  e assistenza nell'Italia del tardo medioevo*

13:00 Debat moderat per Antoni Conejo

13:30 Descans

16:00 Presentaci  de les recerques dels doctorands:

Francesco Borghero, Anna Ester, Jaume Marc , Alberto Martínez

17:00 Debat moderat per Salvatore Marino

Dimarts 7 de setembre. *Ciutat i hospital en el context del Mediterrani*

9:00 Daniela Santoro (Universit  di Palermo), *Salute pubblica e gestione delle emergenze. Palermo e l'Ospedale grande nel secolo XV*

9:45 Francesco Senatore (Università di Napoli "Federico II"), *L'Annunziata di Capua nei secoli XV e XVI*

10:30 Debat per Maria Soler

11:00 Descans

11:30 Jaume Dant  (Universitat de Barcelona), *L'atracció vers la ciutat de Barcelona als segles XVI-XVII. L'assistència hospitalària*

12:15 David D'Andrea (Oklahoma State University), *The Venetian Charitable Network: Dominant and Dominio*

13:00 Debat moderat per Xavier Gil

13:30 Descans

16:00 Presentació de les recerques dels doctorands:

Francesca Ferrando, Ver nica Gallego, Olga Ricci, Ra l Villagrasa

17:00 Debat moderat per Ida Mauro

Dimecres 8 de setembre. *Els espais de l'assistència: acollida, cures, alimentació i treball*

9:00 Salvatore Marino (Universitat de Barcelona), *Trabajar en los hospitales de la Baja Edad Media*

9:45 Elisa Novi Chavarria (Università del Molise), *L'assistenza alle "nazioni": Il sistema di accoglienza e di cure della Monarchia ispanica (secc. XVI-XVII)*

10:30 Debat moderat per Diego Sola

11:00 Descans

11:30 José Pardo (IMF-CSIC), *Cat strofe epidèmica y medicina de la conversión: los hospitales de México (s. XVI)*

12:15 David Gentilcore (Università Ca' Foscari di Venezia), *Come vivere sani e a lungo: alimentazione e salute in et  moderna*

13:00 Debat moderat per Joan-Lluís Palos

13:30 Descans

16:30 Visita a l'antic hospital de la Santa Creu a càrrec de Pol Bridgewater

Dijous 9 de setembre. *Les formes de l'assistència e de la solidaritat*

9:00 Gemma T. Colesanti (CNR-ISPC), *Forme e spazi dell'assistenza al femminile nella Corona d'Aragona*

9:40 Mireia Comas (Universitat de Barcelona), *Formes d'assistència a la vellesa a la Catalunya medieval*

10:20 Ximena Illanes (Pontificia Universidad Cat lica de Chile), *Infancia y abandono en Barcelona (s. XV)*

11:00 Debat moderat per Teresa Vinyoles

11:30 Descans

12:00 Marina Garbellotti (Università di Verona), *'Una famiglia di passaggio': gli ospedali per l'assistenza all'infanzia abbandonata nell'Italia di et  moderna*

12:45 Mariela Fargas (Universitat de Barcelona), *Familias rotas, mujeres solas: formas de la asistencia en Barcelona (s. XVI-XVIII)*

13:30 Debat moderat per Elisa Novi Chavarria

Divendres 10 de setembre. *Arquitectura, art i memòries escrites de l'assistència*

9:00 Antoni Conejo (Universitat de Barcelona), *Arquitectura i decoració dels hospitals de la Baixa Edat Mitjana*

9:40 Stefano D'Ovidio (Università di Napoli "Federico II"), *Confraternite e ospedali a Napoli: luoghi, immagini e riti (secoli XIII-XV)*

10:20 Joana Balsa (Universidade de Lisboa), *Arquitetura hospitalar em Portugal nos alvares de Modernidade: solu  es, práticas e modelos*

11:00 Debat moderat per Ida Mauro

11:30 Descans

12:00 Mariangela Rapetti (Università di Cagliari), *Ospedali e assistenza: gli archivi*

12:45 Daniel Piñol (Universitat de Barcelona), *La documentació notarial i els hospitals a l'Edat Mitjana: gestió, patrimoni i salvació eterna*

13:30 Debat moderat per Nuria Jornet

14:00 Cloenda amb la participació del Vicerector Agustí Alcoberro i foto de grup final amb tots els participants

Llocs

Les classes tindran lloc, en modalitat híbrida, a l'Aula Magna de la Facultat de Geografia i Història de la Universitat de Barcelona (carrer Montalegre, 6). Hi haurà una visita presencial a l'antic hospital de la Santa Creu, seu de la Biblioteca de Catalunya (carrer de l'Hospital, 56), i al llarg dels dies del curs els estudiants podran visitar gratuïtament el recinte modernista de l'Hospital de Sant Pau (Carrer de Sant Antoni Maria Claret, 167).

Comit  organitzador: Salvatore Marino (Universitat de Barcelona), Ida Mauro (Universitat de Barcelona), Elisa Novi Chavarria (Università del Molise)

Col·laboradors: Pol Bridgewater i Mateu, Anna Ester Condins, Ver nica Gallego Manzanares, Jaume Marc  Sánchez, Alberto-Jesús Martínez Bedmar, Ra l Villagrasa-Elias.